Beehazáa Ił Ch'ét'aah

[preamble]

Kót'éego Haz'aah: Baá akohwiindzingo éí ílįgo adaanis ikéesgo nihiisílá. Áadóó aheelt'éego dóó bee nihá'ahoot'i'ígíí doo handit'áago. Bíla' ashdla'ii éí t'áá' áltsoni bée hóldzilgo beehwiidoo'aal t'áá níík'eh dóó aheelt'éego bee ahaanitsáhakeesgo éí bee ahihodíne'enah nahasdzaan bikáagí.

Kót'éego Haz'aah: Diné doo ílįįgo baa nitsahakeesgo adeesdee' éí biniinaa t'áá na'níle'dii ábi'dil'í. Biniinaa diné bini' dazlįį' dóó nahasdzáán t'áá níít'éé bíla' bee hideeznáá ashdla'ii t'áá bíniik'eh hadeesdzih nízingo bee bá haz'ą́ą doo dóó yoodlą́nígíí dóó doo yináldzidgo dóó doo bini' si'ą́ągo t'áá ałtsoní ni'hookáá' dine'é aláahdi bee ba'akohwiidzin doo.

Kót'éego Haz'aah: Tsí'dó doo t'áágéédda bíla' ashdla'ii' ách'aa' hadeesdzih nizingo t'áadoo le'é bee bidiljishgo biniinaa éí bila' ashdla'ii t'áá ałtsoní bee baahoochj'go beehazáanii bá alyaa.

Kót'éego Haz'aah: Tsída aláahdi ach'įhol'į k'é wolyé hígíí dine ałąą at'éhígíí kéyah yee da'ahootą doo biniiyé.

Kót'éego Haz'aah: Bíla' ashdla'ii kéyah dahnidahaaz'áago yee da'ahótá'ígíí yik'éhgo deiyíłnííshígíí yee háádaashzííh bíla' ashdla'ii bee baa ákohwiiniidzinígíí binahji' bila' ashdla'ii ílijigo baanitsínáhoodeeskééz. Diné dóó sáanii t'áá ła'í nízínígo aheeltéego bá adahazl'i éé bina;hji' diné beeiina' náás nooséél dóó iiná yá'át'éehii néididooléelgo bá bicha' hwíidóone'.

Kót'éego Haz'aah: Kéyah yá nídaazínígíí yee ádáhadaasdzííh kodóó nídidoolyééł ahił nideiilnishgo kéyah nidahaz'áago yee do'ahóóta'ígíí bił náhásdzáán t'áá níít'éé bidine'é yee hodísin doo. Bíla' ashdla'ii bee baa hóch'j'ígíí doo t'áá bí bíni' k'ehgo hiinánánígíí.

Kót'éego Haz'aah: T'áá ałtsoní yaa akonídzin díí bee baa hóchį'ígíí dóó t'áá yíník'eh iináago áláah

áníltsohgo baa nitsá hákeesgo binahjji baa ákohwiinidzinígíí bee ha oodzííh.

K'ad Kót'e Áłah' Azlĵj'ígíí Yee Ák'ihadaasdzíí

Díí nahasdzáán bee bá ha'adziih bíla' ashdla'ii bee baa hóchļ'ígíí bik'ehgo ó'ool'ííłdoo biniiyé, bíla' ashdlaa'ii t'áá ałtso bá áté dóó kéyah t'áá át'é sinilígíí bá'at'é, t'aałá'íjinízínígo dóó bíla ashdla'ii nináníl'áaji' ádííyólta' dooleeł díí ha'oodzii'ígíí. Bila' ashdlaa'ii áłahji' bini'nilíidoo dóó yee náásgóó anootillłoo. Áádóó bee ó'hoo'aahdoo nee'ni'ji' bee hodílzindoo díí bee'aahóchl'ígíí dóó yíník'ehgo bee náás 'iiná yidildoo díí kéyah haz'áadoo dóó tówónanígóó be holdzildoo t'áá altsohjigo dóó bik'eh 'ééhozin doo dóó dilyindoo naat'áanii kéyah yándaazínígíí bitahgo aadóó diné yił kééhat'jinii yásizínígíí bil haz'áaji.

Łáa'ii Góne' Biyi' Yisdzohígíí

Bila'ashda'ii t'áá altsoh yiník'ehgo bidizhchĺh dóó aheelt'eego ílĺĺgo bee baahóchľ. Eíí hání' dóó hánítshakees hwiihdaasya' eíí binahjĺ' ahidinílnáhgo álíleek'ehgo k'é bee ahil niidlĺ.

Naaki Góne' Biyi' Yisdzohígíí

Tsídí t'áá ájít'é beeháhaz'ą' haahóchį go dóó yiník'ehgo nijigháo kodóó bee hoo'a'ígíí bik'ehgo t'áadoo bee' ał'ą́ą'át'éhégóó. Jó díí dóone'é idlínígíí, hakágí anoolninígíí, asdzání dóó diné ídlį́hígíí dóó nihizaad áádóó nihe'oodla' áádóó nihiwááshindoon baa nitsiikeesígíí áádóó bee ndahsiidzinígíí, dóó nihikéyah dóó nihi'dizhchį́įhjį́' bee nihaahóchi'.

Kodóó nasgóó doohaadeet'éégodah bee ahantsiikeesda doolééł nihiwááshindoon át'éhágíí dóó nihił haz'ánígíí doodaii' tówánáanígóó kéyah adahoot'éhígíí doodaii' kéyah nijigháádéé' azaáshíí t'áásahdii biłhazáandi, áádóó nanáła'bígó bikáá' kéhojit'íjgo azháshíí doo t'áá bi adahnahat'áada ndi doodaii' t'ááhó ádahnahwiijit'áhígíí t'áábi'oh ndi.

Táá Góne' Biyi' Yisdzohígíí

Tsídí t'áá ájít'é bee háhaz'á iiná'ázhdoolííłgo áádóó 'ałdó t'áá yiní k'ehgo hołdzilgo hołhaz'áadoo.

Djj Góne' Biyi' Yisdzohígíí

Ła'dah éí doo naalteeh'é dooleełda dóó dooháida yá naal a'í dooleeł da dóó doo naalteh'é adoolniiłgo doo bee haz'áada.

Ashdla' Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá heiída éi doo atídoolniiłda áádóó 'ałdó' doo t'áá na'nile'dii diné doo idljjgo baa tsehodidookosda.

Hastáá Góne' Biyi' Yisdzohígíí

Tsi'dí T'áá ájít'e há bee haaz'á haa'akowhiindzingo t'áá ałtsohjj' bíla'ashdla'ii jílį̇́go bee haz'áánii yeehas'á.

Tsosts'id Góne' Yisdzohígíí

Tsí'dí t'áá ájít'e ahejít'é bee haz'aanii binahjî' dóó doo ho'doolch'îîh da dooleel aheelt'éego haahóchi' bee haz'áanii binahji' t'áá ajiltsoh éí hak'ésti' haahóchi'go binahjî doo hodoolch'îî da díí doo bil adodzih da. Kwe'é bee ha'oodzíhígíí doo ooch'îîd habizhdiyool laal da.

Tseebíí Góne' Yisdzohígíí

Tsí'dí t'áá ájíłtsoh bee háhaz'á t'áa doole'é há hasht'e doolníiłgo wááshindoon áájí yá 'ééhósinígíí ákót'éego bee haz'áanii bee há'ahoot'í' yée biłaszihgo.

Náhásť éí Góne' Yisdzohígíí

T'áá háida éí biniinaanii ádingo doo bi'didool tsoolda dóó doo yah'adoolt'eel da dóó doo ch'i dinóol cheel da.

Neeznáá Góne' Yisdzohígíí

T'áá ájíłtsoh bee há'ahóót'í' t'áá aheel t'éego diné bináál há baahwinit'į įgo doo háájída ach'íhjí nilíígíí bináál éí há yaa nídáast' į įdgo yee nidahodoo'áál bee há ahoot'ígíí dóó bee hóholnígíí dóó ha'át'íísh į į awáalyahjí bee hak'ehást'ahígíí.

Ła' Ts'áadah Góne' Yisdzohígíí

Tsídí t'áá' ajiłtsoh hak'ihodiit'ánígíí doo ajit'jįgo hanitsáhákees nléí bee hasáanii bee hahwinist'iin doo indah t'áá' aaníí' aájít'jjgo beehwééhozingo bee ach'aah hazhdoodzihígíí áłtso ájíílaago.

T'áá háiidah doo t'áá'anííájít'įįgo bee hak'iho doot'ah da doo ájít'įįgo. T'áá doo ajiit'įįgo bee hak'éhest'ahgo kéyah t'áá nahwiiz'áandę́ę' dóó tówonanidí bibeehazáanii k'izhníti' ho'di'níigo áhoodzaa yę́ędą́ą'. Áádóó ałdó' bee haz'áanii yee nihodoo'áałígíí doo biláahgo yee há ni'hodoo'ááł da.

Naakits'áadah Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá héiida bił haz'ánígíí bá' áłchínííní dah bighan dah doo háii t'áaodah éíí baa tíl doodáałdah. T'áá ajiłtsoh bee haz'áanii bik'ehgo bee háhóchj.

Taa'ts'adah Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajittoh éí t'áá hozhnizingóó nijigháago dóó haghan azhoolíítgo bee há hazá.

T'áá ajiłtsoh éí kéyah bii' hájinéehgo bee há hazá áádóó t'áá hohakéyah bíi' yah'aníjíneehgo ałdó' beeháhazá.

Djįts'áadah Góne' Biyi' Yisdzohigii

T'áá ajittsoh náánatahjí kéyah biish dínóochéetgo doo atihodooníitgo bee há hazá.

Ákondi díí béehazáanígíí éí doo choidoo'ííł da awaalyahji naazt'i'ígíí bik'eezhoochééłgo. Áadóó áldo'

kéyah t'aasi'áándéé beheehazáanii biliisihgo éi doo choii' doo'íllda.

Ashdla'ts'áadah Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajiltsoh doone'é jílínígíí bee háhaz'á.

Héiídah éií dóone'é nilínigií doo bąąh doot'jjłdah.

Hastaats'áadah Góne' Biyi' Yisdzohígíí

Diné dóó sáanii neeyánígíí ádóone'é nilígíí dóó be'oodlą' ęíí doo bich'áahgo adooyehgo báhazá. Ałts'áájí aheelt'éego áhé'eskeh beehaz'áánii bik'ésti' áádóó ba'álchiní hoodooleelgo bee báhazá áádóó álts'á'ít'aashgo bee bá ahoot'j''.

Ahidii' aashígíí álts' aaji t'áábiniik' ehgo álhaadoot' ash.

Hooghan hazáádoo éi iiná hadahaazt'i' dinétahjí dóó beehazáanii baanchi'.

Tsosts'idts'áadah Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ájíttsoh kéyah t'áá adiighahágó hweehodooleetgo bee háhaz'á doodaii' díkwíjílt'éegodah kéyah dajóta'go beeháhaz'á.

Héiídah éi t'áadoo biniinaanígó kéyah doo bighah doot'ááł dah.

Tseebííts'áadah Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ájíłtsoh bee ba'ahóót'i' t'áá hó adahnahojit'áago dóó nitsijikeesgo dóó hwe'oodlą' hólóogo díí bee há'ahoot'i'ígíí naanáłahjį' hwe'oodlą'ígíí bee'izhdidoo'gáałgo bee haz'ą́. Dinétahjį hwe'oodlą'ígíí bee hwééhozín doo áádóó bee nazhnitin doo. Áádóó ałdó' áájj bá hozhdísin doo.

Nahast'éíts'áadah Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ájíłtsoh t'áadoole'é baa ntsíjíkeesgo bee hazdoodzihgo bee háhaz'á. Díí baa ntsíjíkeesígíí éí héídah doo háni' iidoolííłda. Áádóó bikah nazhnitáago dóó nízhdiiláago bee hadeesdzih jinizingo béésh halne'é, naalkidídah doodaii' naaltsoos biyi'jj' bee hazdoodzihgo bee háhaz'á.

Naadíín Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ájítsoh alah nijídleehgo dóó álhildajidljjgo bee háhaz'á.

T'áá héidah éi doo iinizingo doo atah doolt'eeldah.

Naadiin Ła' Góne' Biyi' Yisdohígíí

T'áá ajitsoh bee há'ahóót'j' hakéyah biwááshindoon atahjíljgo doodaii' naat'áanii ninádaji'nitgo.

T'áá ajittsoh aheett'éego há'ahóót'i' hakáh ana'áw'o' dooleet hakéyah bi'yi'di.

Diné áyis peebóholnííh biwááshindoon yee yáhwiidool'aałígíí. Díí bee ho'a'ígíí bee hadoodzih dóó t'áá bá náhoo'aa góne' éi aná'á'ah dooleeł. Áádóó t'áá ałtsoh aheelt'éego ánída'ji'ah dooleel t'aadoo la' bil ííshjáná ájósin áádóó t'aahójinízingo ánáji'ah doo.

Naadiin Naakí Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajiłtsoh diné bitah jílínígíí bee há ahóót'í' bee haa'ahayáa dooleelígíí díí t'áá át'é kéyah dahsi'ánígíí doo nahasdzáán yee álkáh ánájahígíí bá bóhoneedzánígíí há'at'ííshíí bee hólonígíí yee adoolwol béeso dah, áadóó bee a'doonílígíí binahjí' yee ílíígo ádaantsíkees dooleel t'áá bi sizínígíí yee hádidoo'nííl.

Naadiin Táá' Góné Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajiłtsoh ndazhdoolnishgo bee hahaz'á, t'áá hó naanish jinízínígíí, t'áá hó naanish hoł yá'át'éehéígíí díí naanish adinígíí bits'aa áhát'í.

T'áá ajittsho t'áadoo ho'dool chi'îdî aheett'éego hach'i'ní'iilyéedoo naanishígíí bííghahgo.

T'áá ajiłtsoh ndajilnishígíí bee há ahoot'i beelt'eego hach'į' ni'iily'éego binahji' t'ááhó dóó há álchini yee hináadoo bilá' ashdla'ii bąąh ilinígí' át'áo áádóó bi'óhjinéelánígíí há biidoot'áál áhót'éédąą' diné bee bíkáh aná'áwo' adéé'.

T'áá ajiłtsoh éí bee há ahóót'i' naanish yee da'ahótą'ígíí atah hazhdidooliiłgo dóó bee atah jidooghááłgo t'ááhó jizinígíí bee adaa'áhojilyáa doo biniyé.

Naadiin Díí' Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajiłtsoh bee há ahóót'i' haazhdoolyįhgo dóó níík'eh njigháadoo áádóó naanish ahee'iikeedígíí bee ha'hazáánígíí át'áo nijiłnishdoo dóó ła' ajįdah doo na'anishgo bee hoo' aahgo t'áá biniyé hach'į' azláadooleeł.

Naadiin Ashdla' Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ájiłtsoh bee há ahóot'i' bik'ehgo' iiná azhdoołíiłígíí t'áá hó hats'íís yineelánígíí dóó ha'áłchini t'áá hoolta'go. Jó éí ch'iyáán lá, éé' lá, hooghan lá, dóó azee' ál'ijí bee aa'áháyánígíí lá dóó diné bee bíka'ánawo' déé áádóó bee há ahoot'i' háadidah naanish ásdiingo nát'áá bee aa' áháyánígíí t'áá hólóodoo, azháshii dajitsaah ndi dóó hach'i'anáhoot'i' ndi, bił hijiináanii haa 'ádin silijigoda áádóó sá jizhlijigo doodaii' hwe'iina' bi'oh silijigo t'áadoole'é bits'áádoo t'áá hó hwe'iina' doo bee hóhólnijh da silijigo dah.

Amá jilî[go dóó áłchíní jilî[go bee há ahoot'i' haa' ahayą́doo áádóó háká ana'áwo'doo. Áłchíní t'áá ajiłtsoh bimá dóó bizhé'é aheeskéego bi'dzhchínígíí doodai bimá dóó bizhé'é doo aheeskéego bi'dzhchínígíí da t'áá ajiłtsoh éí dinétahgí haa hastihgo bee ák'i hozhdoodlílł.

Naadiin Hastąą Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajiłtsoh íízhdoołtahgo bee ha'ahoot'i'. Ałchíní t'óó ha' ałtáádoo t'áájiik'e 'íidoołtah. Ałchíní yázhí éí t'áá íyisí t'áá íídoołtah. Naanish bóhoo'aah baa da'ólta' dahólQQ doo áádóó hódahgo da'ołta'ígíí dahólQQ

doo t'áá altsoníbá áádóó hodahgo óltaígíí aldo' bizhneelá nígi át'áo iizhdooltah.

Olta' éí hólóódoo bila' asdla'ii yee hadidoonílíji' áádóó yee bidziildoo binahjí' bee há adahazt'i'ígíí yá hodisin doo. Díí éí yee ak'i'diitáádoo bee ha'jólníídoo t'aa áltsojí' k'eh bijiníí doo náánála' dóone'é dóó óodlání danilinígíí. Díí binahjí t'éí yá kéyah álhii' sinilígíí t'áadoo iits'á'í alyil dandlíí doo.

Ámá dóó ázhé'é éi áltsé aláájj' bee bá ahoot'i' bá' álchíní yaa iidooltahígíí yee yáh hadoozih.

Naadiin Tsostsid Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajiłtsoh bee há'áhoot'i' t'áá hózhnizinjį' atah biłkeehojit'įinígíí bił iiná azhdoolííł, bina' ach'ąąh dóó łahdóó bee ázhdoolwoł bee naas bee idahwiidoo' áłígíí bee ák'ihwiizhdoodlííł

T'áá ajitsoh bee há áhoot'i' doo álį̇̃įnii dóó á't'inígíí bee aa'áhyąągo éí heishíí itííshjání ííyiilaaígíí bizhi' bikáadoo.

Naadiin Tseebíí Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajiłtsoh beehá áhoot'i' diné áłą́ą át'égo dóó nahasdzáán t'áá si'áándéé bibeehazą́ díí kwé'é bee ha'oodzí'ígíí t'áá át'é bee baa' ákohoniidzíí doo.

Naadiin Náhast'éi Góne' Biyi' Yisdzohígíí

T'áá ajiłtsoh biłkééhojit'ínígíí éí łahdóó naanish bee'aká azhdoolwoł t'áá hwozhnízíngo. Díí binahjį t'áá' hójizínígí bee hazhdidooniił.

Díí bee há ahóót'i'ígíí dóó t'áá hwozhnizinji bee ndoo'nishgo éí t'áá ła'í jínítínígo bee hóholnííh beehaząanii yee hasáníjí' át'ehígíí, éí binahji' baa 'ákóhwiindzin dóó dilzin, náánáła' bee bá áhoot'i'ígíí dóó t'áá binizinji' át'éhígíí, éí bik'ehgo áda' ada' alinígíí t'áa altsoní diné bá át'é.

Díí adahazt'i'ígíí dóó t'áániik'eh na'adáhígíí éí díí kéyah ałhii'sinílígíí binyé ályaa éí bibehazáánii doo bee

ał'ąą' á'téedah dooleeł.

Tádíín Góne' Biyi' Yisdzohígíí

Díí kwe'é ha' oodzi'ígíí éí heit'áo dah nááná ła' kéyah da si'áníígíí doodaíí' dahjookahígíí doodaii' ła'jizí éí doo heit'áo dah ha'oodzígíí jidoołchQQłda.